

TEXNOLOGIK TA'LIM YO'NALISHI TALABALARINING MALAKAVIY VA
PEDAGOGIK AMALIYOTLARINI TASHKIL ETISH AHAMIYATI

Mardanov Maqsudbek Maxmudovich

Termiz davlat pedagogika instituti

O'quv ishlar bo'yicha dekan o'rinbosari

Tel: +998 94 015 27 10

Email: maqsudmardanov@gmail.com

Annotatsiya: Ushbu maqolada texnologik ta'lim yo'nalishi talabalarining malakaviy va pedagogik amaliyotlarini tashkil etishning dolzarbligi, samarali yo'lga qo'yilishi va bu jarayonning kelajakdagi pedagog kadrlar sifatiga ko'rsatadigan ijobiy ta'siri tahlil etiladi. Amaliyot jarayoni – nazariy bilimlarni amaliyotda mustahkamlashning muhim bosqichi sifatida yoritiladi.

Kalit so'zlar: texnologik ta'lim, malakaviy amaliyot, pedagogik amaliyot, oliy ta'lim, kadrlar tayyorlash, ta'lim sifatini oshirish, amaliy ko'nikmalar, pedagogik hamkorlik

**ЗНАЧЕНИЕ ОРГАНИЗАЦИИ КВАЛИФИКАЦИОННО-ПЕДАГОГИЧЕСКОЙ
ПРАКТИКИ СТУДЕНТОВ НАПРАВЛЕНИЯ ТЕХНОЛОГИЧЕСКОГО
ОБРАЗОВАНИЯ**

Аннотация: В данной статье анализируется актуальность организации квалификационно-педагогической практики студентов технологического направления образования, ее эффективное внедрение и положительное влияние этого процесса на качество будущих педагогических кадров. Процесс практики-освещается как важный этап закрепления теоретических знаний на практике.

Ключевые слова: технологическое образование, профессиональная практика, педагогическая практика, высшее образование, обучение, повышение качества образования, практические навыки, педагогическое сотрудничество.

**THE IMPORTANCE OF ORGANIZING QUALIFICATION AND PEDAGOGICAL
PRACTICES OF STUDENTS OF THE TECHNOLOGICAL EDUCATIONAL
DIRECTION**

Annotation: this article analyzes the relevance, effective organization of qualification and pedagogical practices of students of the technological educational direction, and the positive impact of this process on the quality of future pedagogical personnel. The process of practice is highlighted as an important step in strengthening theoretical knowledge in practice.

Keywords: technological education, qualification practice, pedagogical practice, higher education, training, improving the quality of education, practical skills, pedagogical cooperation

KIRISH

Mamlakatimizda ta'lim tizimini tubdan takomillashtirish, zamonaviy talablar asosida kadrlar tayyorlash masalasiga alohida e'tibor qaratilmoqda. Xususan, O'zbekiston Respublikasi Prezidentining 2022-yil 28-yanvardagi PF-60-sonli "2022–2026 yillarga mo'ljallangan Yangi O'zbekistonning taraqqiyot strategiyasi to'g'risida"gi Farmoni va unga muvofiq ishlab chiqilgan 2022-yil 12-apreldagi PQ–187-sonli "Oliy ta'lim tizimini kompleks rivojlantirish chora-tadbirlari to'g'risida"gi qarorida pedagogik kadrlar tayyorlash sifati va amaliyotga

yo'naltirilgan o'quv jarayonini takomillashtirish masalalari ustuvor yo'nalish sifatida belgilangan.

Mazkur hujjatlar asosida oliy ta'lim muassasalarida amaliy mashg'ulotlar, jumladan, **malakaviy va pedagogik amaliyotlarni** sifatli tashkil etish – bo'lajak o'qituvchilarning kasbiy tayyorgarligini oshirish, ularning amaliy kompetensiyalarini shakllantirishning muhim omiliga aylanmoqda.

Ayniqsa, **texnologik ta'lim yo'nalishida** tahsil olayotgan talabalar uchun amaliyot jarayonlari nafaqat kasbiy faoliyatga tayyorlov, balki ularning pedagogik mahorati, zamonaviy ta'lim vositalaridan foydalanish ko'nikmalari, shuningdek, innovatsion fikrlashni shakllantirish vositasi bo'lib xizmat qiladi. Shu sababli, malakaviy va pedagogik amaliyotlarni ilmiy-metodik asosda to'g'ri tashkil etish va samaradorligini ta'minlash bugungi kun ta'limi oldida turgan dolzarb vazifalardan biridir.

1. Amaliyotning maqsadi va vazifalari

Bugungi kunda texnologik ta'lim yo'nalishida tahsil olayotgan talabalarni zamon talablari darajasida yetuk mutaxassis, malakali pedagog sifatida tayyorlash oliy ta'lim muassasalari oldida turgan eng muhim vazifalardan biridir. Ushbu jarayonning ajralmas va hal qiluvchi bosqichlaridan biri bu — talabalarni malakaviy va pedagogik amaliyotga jalb etish, ularni real ta'lim muhitida o'z kasbiy bilim va ko'nikmalarini amalda sinab ko'rishga imkon yaratishdir. Zero, nazariy bilim qanchalik mukammal bo'lmasin, agar u amaliy faoliyatda mustahkamlanmasa, talabada kasbiy kompetensiyalar to'liq shakllanmaydi.

Texnologik ta'lim yo'nalishida o'qiyotgan talabalar uchun malakaviy va pedagogik amaliyotning asosiy maqsadi – ularni kelgusida texnologiya fanidan dars bera oladigan, o'quvchilarga amaliy mashg'ulotlar o'tkaza oladigan, o'z kasbiga sadoqatli, ijtimoiy mas'uliyatli pedagog sifatida shakllantirishdir. Bunda quyidagi vazifalar amalga oshiriladi:

- O'quvchilar bilan ishlash malakasini rivojlantirish;
- O'quv reja va dasturlar asosida dars ishlanmalarini tayyorlash;
- Amaliy mashg'ulotlarni tashkil etish va baholash ko'nikmasini shakllantirish;
- Maktab muhitida pedagogik etika va madaniyatni o'rganish.

2. Amaliyot jarayonining bosqichlari

Texnologik ta'limda amaliyot quyidagi bosqichlarda tashkil etiladi:

- **Tanishtiruv amaliyoti:** Talabalar maktab muhiti, o'quvchilarning xulq-atvori va pedagogik jamoa bilan tanishadilar.
- **Pedagogik amaliyot:** Talabalar mustaqil tarzda dars o'tish, sinf rahbarlik faoliyati, tashkiliy ishlarni olib borish bo'yicha tajriba orttiradilar.
- **Malakaviy amaliyot:** Talabani barcha kasbiy bilim, ko'nikma va kompetensiyalarini sinovdan o'tkazish bosqichidir.

Texnologik ta'lim sohasi o'zining amaliy yo'naltirilganligi bilan ajralib turadi. Ushbu yo'nalishdagi pedagoglar nafaqat nazariy bilimga, balki turli asbob-uskunalar, dastgohlar, zamonaviy texnologik vositalardan foydalanish bo'yicha puxta amaliy ko'nikmaga ega bo'lishi zarur. Shu boisdan, malakaviy va pedagogik amaliyotlar aynan bu ko'nikmalarni shakllantirishda o'ziga xos maktab bo'lib xizmat qiladi. Talaba amaliyot davomida o'quvchi bilan muloqot qilish, darsni rejalashtirish, dars o'tish va baholash, shuningdek, sinfda intizomni boshqarish kabi ko'plab muhim jihatlarni o'zlashtiradi. Bu esa, uni kelajakda mustaqil ishlay oladigan, zamonaviy ta'lim standartlariga javob beradigan raqobatbardosh kadr sifatida shakllantiradi.

3. Amaliyotning samaradorligini oshirish yo'llari

Amaliyot sifatini oshirish uchun:

- Maktablar bilan yaqin hamkorlik qilish;
- Tajribali mentor-o'qituvchilarni jalb etish;
- Har bir talabaning amaliyot davomida kuzatuv daftari orqali faoliyatini baholash;
- Amaliyot yakunida tahliliy hisobotlar taqdim etish kabi usullar samarali hisoblanadi.

Texnologik ta'lim sohasi o'zining amaliy yo'naltirilganligi bilan ajralib turadi. Ushbu yo'nalishdagi pedagoglar nafaqat nazariy bilimga, balki turli asbob-uskunalar, dastgohlar, zamonaviy texnologik vositalardan foydalanish bo'yicha puxta amaliy ko'nikmaga ega bo'lishi zarur. Shu boisdan, malakaviy va pedagogik amaliyotlar aynan bu ko'nikmalarni shakllantirishda o'ziga xos maktab bo'lib xizmat qiladi. Talaba amaliyot davomida o'quvchi bilan muloqot qilish, darsni rejalashtirish, dars o'tish va baholash, shuningdek, sinfda intizomni boshqarish kabi ko'plab muhim jihatlarni o'zlashtiradi. Bu esa, uni kelajakda mustaqil ishlay oladigan, zamonaviy ta'lim standartlariga javob beradigan raqobatbardosh kadr sifatida shakllantiradi.

Amaliyotning samaradorligi ko'p jihatdan uning qanday tashkil etilganiga bog'liq. Afsuski, ba'zan amaliyotga faqatgina "hisobot topshirish" bosqichi sifatida qaraladi. Bu esa, uning mohiyatini yo'qqa chiqaradi. Shuning uchun ham oliy ta'lim muassasalari, maktablar va amaliyot rahbarlari o'rtasida uzviy hamkorlik yo'lga qo'yilishi lozim. Talaba maktabga kelgan ilk kundan boshlab aniq vazifalar va rejalashtirilgan faoliyat bilan shug'ullanishi, o'zini haqiqiy o'qituvchi rolida sinab ko'rishi kerak. Aynan shundagina u o'z kasbining ijobiy va salbiy jihatlarni anglab yetadi, pedagogik mas'uliyatni teranroq his qiladi.

Shuningdek, texnologik ta'lim yo'nalishi o'zining ko'p tarmoqli, amaliyotga boyligi bilan farq qilganligi bois, amaliyot davomida talabaga nafaqat umumiy pedagogik faoliyat, balki texnologik loyihalash, mehnat ta'limi jarayonlarini tashkil qilish, texnika xavfsizligi, ekologik madaniyat kabi dolzarb yo'nalishlarda ham ko'nikmalar berilishi zarur. Bu borada ilg'or maktablar, kasb-hunar markazlari bilan hamkorlik qilish samarali yechim bo'lishi mumkin.

Shuningdek, zamonaviy o'qituvchi profiliga mos ravishda, talaba pedagogik amaliyot davomida raqamli texnologiyalar, interfaol usullar, STEAM yondashuv elementlarini ham o'z faoliyatida qo'llab borishi maqsadga muvofiqdir. Bu esa uning pedagogik jarayonga yangicha, innovatsion ruhda yondashishiga xizmat qiladi.

Amaliyot yakunida talaba nafaqat bilimni mustahkamlaydi, balki kasbga bo'lgan munosabatini, o'zining kuchli va zaif tomonlarini aniqlaydi, o'z ustida ishlash uchun yo'nalish oladi. Bu esa kasbiy shakllanishda muhim bosqichdir. O'z navbatida, pedagogik va malakaviy amaliyot jarayonida to'plangan tajriba bo'lajak o'qituvchining ta'lim sifatiga qo'shadigan hissasini belgilab beradi.

Xulosa

Texnologik ta'lim yo'nalishi talabalarining malakaviy va pedagogik amaliyotlari ularning kelajakdagi faoliyatini belgilovchi muhim bosqichdir. Amaliyot jarayonida nafaqat nazariy bilimlar mustahkamlanadi, balki haqiqiy ta'lim muhitida ishlash ko'nikmalari ham shakllanadi. Shuning uchun amaliyotni samarali tashkil etish, unga puxta tayyorgarlik

FOYDALANILGAN ADABIYOTLAR

1. O'zbekiston Respublikasi Prezidenti. 2022. 2022–2026 yillarga mo'ljallangan Yangi O'zbekistonning taraqqiyot strategiyasi to'g'risida: Farmon PF–60. 28-yanvar.
2. O'zbekiston Respublikasi Vazirlar Mahkamasi. 2022. Oliy ta'lim tizimini kompleks rivojlantirish chora-tadbirlari to'g'risida: Qaror PQ–187. 12-aprel.

3. Qodirov A., Jo'rayev M. 2021. *Pedagogik amaliyot asoslari*. Toshkent: O'zbekiston pedagogika nashriyoti.
4. Rasulov A. 2019. Texnologik ta'limda pedagogik amaliyotning o'rni. // *Kasb-hunar ta'limi*, №2, B. 45–48.
5. Hasanov, Sh. T., Yuldoshev, A. M. Pedagogik va malakaviy amaliyotlar: nazariy va amaliy jihatlar. -Toshkent: Fan va texnologiya, 2019.- 144 b. 7.
6. Qodirov, B. E. Elektron axborot ta'lim muhitida o'quvchilarning hunarmandchilikka oid tayanch kompetensiyalarini rivojlantirish metodikasi: dis.... fal. fan. dokt. (PhD). - Termiz, 2021. - 142 b.
7. Pardabayev J.E., Shog'darov N.O. "O'quvchilarning darsdan tashqari ta'lim jarayonida kasbiy imkoniyatlarini oshirishdagi muammolar va ularning yechimlari" Xalqaro ilmiy va amaliy konferensiya materiallari to'plami. —Termiz, 2025 -230

